

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ
УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ

THE MEDICAL FACULTY
UNIVERSITY OF KRAGUJEVAC

Универзитет у Крагујевцу
ФАКУЛТЕТ МЕДИЦИНСКИХ НАУКА

Медицинска рехабилитација

Проф. др Александра Јуришић-Шкевин

- 1 -

Рехабилитација

- Латински: **RE** – назад, поново, изнова
- **HABILITATIO** – оспособљавање
- **РЕХАБИЛИТАЦИЈА** – враћање већ постојеће (поседоване) способности
- Бави се оспособљавањем инвалидних лица у ужем смислу речи, **развијањем до максимума преосталих способности**

- 2 -

Дефиниција здравља

Дефиниција здравља према **СЗО**:

"Здравље је стање потпуног **физичког, психичког и социјалног благостања**, а не само одсуство болести и неспособности."

- 3 -

Појам медицинске рехабилитације

"Медицинска рехабилитација је процес крајње могућег оспособљавања инвалида кроз развијање, до максимума, његових **физичких, менталних, социјалних** и **професионалних** могућности,,

(Дефиниција СЗО)

- 4 -

Квалитет живота

„Из перспективе здравља (или болести) **квалитет живота** се односи на **социјално, емоционално и физичко** благостање болесника након лечења, као и на утицај болести и лечења на неспособност и свакодневно функционисање.“

(Дефиниција СЗО)

- 5 -

Појам медицинске рехабилитације

- Није буквално враћање **анатомских и физиолошких** оштећења у смислу „restitutio ad integrum„
- Рехабилитација подразумева:
  1. Побољшање **квалитета живота**
  2. Успостављање најбољег **функционалног стања** према преосталим могућностима
  3. Подизање на највишу могућу **социјалну** степену
  4. Спречавање настанка **хендикепа**

- 6 -

Терминологија

- **Оштећење** – привремени или трајни анатомски, физиолошки, психички или социјални губитак; губитак функције или поремећај структуре.
- **Инвалидност** – неспособност – немогућност извођења неке активности на начин или у обиму који се сматра нормалним за дотичну особу, настала као последица оштећења. Инвалидност увек означава смањену социјалну сигурност.
- **Хендикеп** је ометеност у испуњавању своје социјалне улоге у друштву; исказује се степеном ограничења које инвалидна особа показује у својој животној средини, при обављању свакодневних животних обавеза које се од њега очекују. Хендикеп је **социјални феномен**, јер хендикепирана особа која је успешно рехабилитована и социјално интегрисана може постићи бољи друштвени статус од особе која то није.

- 7 -

Циљ рехабилитационих поступака

ЦИЉ рехабилитационих поступака → **хендикеп** смањити на најмању могућу меру, иако је инвалидност трајна.

- 8 -

Појам медицинске рехабилитације

Медицинска рехабилитација је лечење одређеним терапијским, медицински индикованим процедурама, ради **побољшања или враћања изгубљене или оштећене функције тела** као последице:

- акутне болести или повреде,
- погоршања хроничне болести,
- медицинске интервенције,
- конгениталних аномалија или развојног поремећаја.

- 9 -

Медицинска рехабилитација

- Важно је направити **индивидуални план** рехабилитације.
- Службе за рехабилитацију треба да користе различите поступке у рехабилитацији и бити добро интегрисане у јединствен систем лечења.

- 10 -

Индивидуални план рехабилитације

- У планирању рехабилитације важно је проценити **способности и неспособности**.
- Важна је **мотивација** која се фокусира на оно што пацијент жели.
- Процес рехабилитацијске процене почиње са **идентификацијом циљева**; то помаже пацијенту да доведе у везу своје личне циљеве са поступцима у рехабилитацији.
- Особа треба да увиди **свој разлог** због чега би радила на проблему и сарађивала у рехабилитацији.

- 11 -

Појам ране (акутне) рехабилитације

Рана (акутна, примарна) рехабилитација је:

- спровођење интензивног програма рехабилитације,
- у стационарним здравственим установама у оквиру основног медицинског лечења,
- а ради побољшања здравственог стања и отклањања функционалних сметњи.

- 12 -

Појам продужене рехабилитације

Продужена рехабилитација је:

- континуирани продужетак лечења и рехабилитације, у оквиру индикационог подручја,
- када се функционалне сметње не могу отклонити или ублажити са подједнаком ефикасношћу у амбулантно-поликлиничким условима или у оквиру болничког лечења основне болести.

- 13 -

Медицинска рехабилитација

Састоји се од:

- 1. Дијагностике**
- 2. Терапије**
- 3. Евалуације резултата (успешности терапије)**

- 14 -

Дијагностика

Обухвата:

- **оцену могућности појединца** да буде обухваћен рехабилитацијом
- **идентификацију проблема** који има особа са оштећењем
- **дефинисање посебних потреба особе**

- 15 -

Терапија

Задатак терапије је оспособити оболелог/повређеног за што успешнију социјалну и професионалну интеграцију.

- 16 -

Евалуација успешности рехабилитације

Подразумева **упоређивање резултата** терапије **са циљевима** рехабилитације које смо одредили.

- 17 -

Принципи медицинске рехабилитације

1. Пацијент је **субјекат**, а не објекат рехабилитације
2. Започети **благовремено** (рана рехабилитација)
3. Свеобухватност → **тимски рад**
4. Трајање **довољно дуго** (док се не исцрпе све рехабилитационе могућности)
5. **Континуитет**

- 18 -

Услови за успех рехабилитације

- Започети **што раније**
- Добра **дијагностика** и њена правилна интерпретација
- Јасан и прегледан **план третмана**
- Успостављен пожељан ниво **комуникације**
- Потпуно остваривање **третмана**
- **Тимски рад** у остваривању третмана

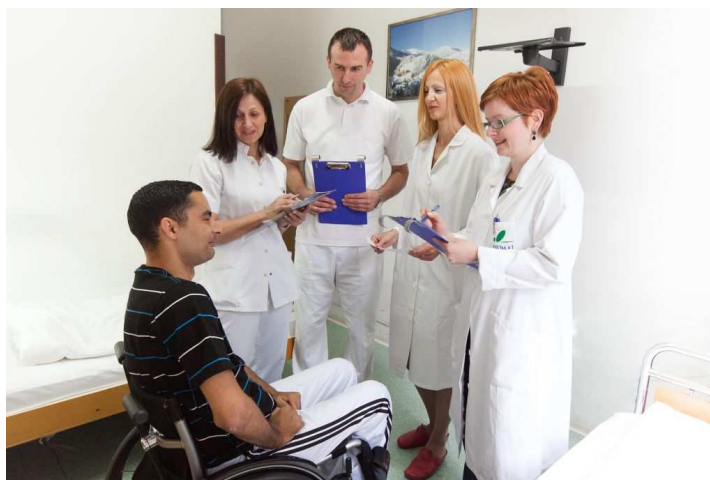
- 19 -

Рехабилитациони тим

- **Мултидисциплинарни тим** – стручњаци различитих профила у болничким и ванболничким институцијама, а оспособљени су за примену различитих метода рехабилитације.
- **РЕХАБИЛИТАЦИОНИ ТИМ** чине: лекар, медицинска сестра, терапеут, социјални радник, васпитач, учитељ, психолог, инструктор за професионалну обуку, стручњак за запошљавање, а према потреби и протетичар и други технички стручњаци
- У центру → **особа са инвалидитетом**, као и његова **ужа породица**

- 20 -

Рехабилитациони тим

- 21 -

Методе медицинске рехабилитације

- Нега болесника
- Физикална терапија
- Радна терапија
- Примена протетских и ортотских средстава
- Говорна терапија (решавања проблема у комуникацији)
- Васпитање и образовање ометене деце
- Помоћ у решавању психијатријских проблема
- Помоћ у решавању социјалних проблема
- Професионално усмеравање

- 22 -

Радна терапија

Циљеви:

- Повећати **самосталност** особе у свакодневним активностима
- **Реинтегрисати** је у породицу и друштво
- Омогућити да и даље има **улоге у породици**, на радном месту и у друштву како би се особа осећала корисном, продуктивном и задовољном
- Помоћи појединцу постизање **максималне независности** у свакодневним активностима и побољшати квалитет живота

- 23 -

Подела медицинске рехабилитације

1. **Медицинска** рехабилитација
2. **Психосоцијална** рехабилитација
3. **Професионална** рехабилитација

- 24 -

1. Медицинска рехабилитација

- Укључује рехабилитацију болесних или повређених, коју спроводе лекари, физиотерапеути и други.
- **Циљ** → оспособити оболелог или повређеног за живот у новим условима.
- **Мере** медицинске рехабилитације су: излечење болести, хируршка или ортопедска интервенција.

- 25 -

2. Психосоцијална рехабилитација

а) ПСИХИЧКА реадаптација

код тешких и дуготрајних болести/повреда (ТБЦ, КВ, душевне болести, малигноми, ампутације) јавља се често губитак самопоштовања и мотивације за рад. Психолошким саветовањем и психотерапијом враћа се болеснику самопоуздање и успешно суочавање са стресом.

б) СОЦИЈАЛНА реадаптација

брига заједнице да се оболелом/повређеном омогући што безболније укључивање у нормалан живот (проналазак посла, олакшавање кретања инвалидима и сл.).

- 26 -

3. Професионална рехабилитација

- Састоји се у оспособљавању оболелог/повређеног да задржи раније занимање или за занимање које одговара његовим смањеним физичким, односно психичким способностима.
- Здравствени радници, педагози, психолози и социјални радници

- 27 -

Рехабилитација у спорту

- Повратак спортисте у **психофизичко стање** идентично ономе пре настанка повреде.
- Почиње **непосредно након повређивања** и одвија се онолико дуго колико то траже нарушене способности и индивидуално је прилагођена сваком спортисти.
- Рехабилитација спортских повреда је у много чему **другачија** од уобичајених рехабилитацијских поступака.
- Једна од значајнијих разлика је настојање РХ у спорту да спортисту након повреде **не мора ставити у услове строгог мировања** (ако то повреда не захтева).

- 28 -

Рехабилитација у спорту

- И код најтежих повреда, које захтевају имобилизацију делова тела, потребно је направити **индивидуални програм вежбања неповређеног дела тела.**
- **Циљ:**
  - сачувати мишићну масу,
  - сачувати покретљивост зглобова и кичме,
  - обезбедити да спортиста има осећај да није изгубљен за физичку активност.

- 29 -

Рехабилитација у спорту

Задачи поступака рехабилитације спортских повреда усмерени су на:

- одржавање **мишићне масе,**
- **покретљивост** зглобова и превенцију контрактура,
- очување **проприоцепције,**
- одржавање квалитета **функционалних кретања** у појединим спортовима,
- умањивање губитка **спортских вештина,**
- очување **кардиоваскуларних способности.**

- 30 -

Рехабилитација у спорту

Показатељи успешне РХ повреда у спорту:

- Изостанак **бола** у свим активностима;
- Очување **функционалних капацитета** свих зглобова;
- Унапређење квалитета и квантитета **мишићне масе**;
- Враћање **спортске вештине** на ниво пре повреде;
- Функционалност **проприоцептивног апарата**;
- Оптималан ниво развијености **снаге и издржљивости**;
- **Психофизичка** спремност спортисте.

- 31 -